

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an	20 cor.
pe 6 luni	10 cor.
pe 3 luni	5 cor.
pe o lună	2 cor.

Nr. de Duminică pe an 4 cor.
pentru Românii și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un rând garoad: prima dată la
bani; a doua oară la bani; a treia
oară 3 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte în avans.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrisori adresate să se primească

CLUBUL NAȚIONALITĂȚILOR.

De câte-va zile clubul naționalităților este obiect de osebită atenție în presa maghiară. Ba chiar în ziare mari europene, ca «N. Freie Presse» din Viena, vedem comunicate de ale biuroului semi-oficios din Budapesta.

Se înțelege, de câte-ori s'a scris ori s'a comunicat câte ceva, întotdeauna s'a făcut — *tendențios*.

Astfel:

când s'a scris că clubul naționalităților și-a ales limba maghiară ca limbă protocolară, hotărîrea s'a atribuit bunei primiri pe care partidele maghiare din Dietă au făcut-o deputaților naționaliști; se intenționa astfel să se arate, în țeară și străinătate, cât de culti și binevoitori ne sunt deputații maghiari și — poate — cât de concilianți și concesivi suntem noi, deputații naționaliști: fost adică destul să nu ne huiduiască la intrarea noastră în Dietă, și iute am dat semne de grațitudine, alegând limba maghiară ca limbă protocolară a clubului;

când s'a comunicat și scris sfruntatul neadevăr că în sânul partidului național român s'au produs grave neînțelegeri, și anume «cei dela Sibiu» au protestat grozav contra limbei maghiare ca limbă protocolară în club, — s'a intenționat să fim arătați lumii nu ca un partid încheșat, ci ca niște oameni cari la primul nostru pas politic ne și încăierăm.

N'am crezut că trebuie să dăm prea mare importanță acestor scrisori ale presei maghiare și comunicate semi-oficioase ale

agenției din Budapesta. Mai ales, că de geaba le desmințiam noi în «Tribuna», cei interesați să publice, n'aveau să ia notă de desmințirile noastre, ba trecutul ne dovedește, că și atunci, când ne adresăm direct, ignorează adevărul.

Cine este apoi în curent cu scrisorile presei maghiare referitoare la noi, naționalitățile, își dă seamă ce greutate și-ar lua asupra-și fie clubul naționalităților, fie secretarul lui, când s'ar însărcina să urmărească, să rectifice și desmintă tot ce se scrie pe socoteala noastră. Intrați odată în lupta parlamentară, n'avem să ne preocupăm de câte toate se scriu în presă, ci să veghiem, ca în parlament să nu fie neamul și partidul nostru atacat fără a prezenta cuvenita apărare.

Cât privește acum concluzile ce trage presa maghiară din cele comunicate, tot de ea, asupra clubului naționalităților, ținem să ne oprim asupra scrisorilor din «Budapesti Hirlap» dela 5 Martie.

Susamintitul ziar, după-ce povestește că la 1848 Slavii adunați în congresul dela Praga au trebuit, în cele din urmă, *s-o dea pe nemțește*, — arată că și naționalitățile aliate: în congresul dela 1895 au trebuit să se înțeleagă între dânsele — *ungurește*.

D'aici concluzia: să nu mai debarcăm împotriva limbei maghiare, ci să primim fără murmur dacă învățarea ei se impune în toate straturile, căci cunoașterea acestei limbi este necesară! Eată, nici fruntașii celor trei naționalități aliate, nu pot să se ferească fără limba ungurească...

Nimic mai fals și mai tras de păr.

Dar' noi ce zicem: lăsați să învețe ungurește cei-ce au trebuință de limba maghiară, ș'aceștia, desigur, vor învăța și fără măsurile draconice propuse de Berzeviczy. Ce nevoie are însă de limba maghiară țărănul român ori slovac de prin fundul munților care Ungur nu întâlnește în viața sa și cărui legea de naționalități îi dă dreptul, pe d'oparte, ca la comună și comitat să se folosească de limba sa maternă, pe de altă parte, să pretindă funcționar care-l cunoaște limba.

Fiind-că deputații români, slovaci și sârbi se pot mai bine înțelege între dânșii vorbind ungurește, fiind-că întâmplarea a făcut ca secretar al clubului naționalităților să fie un Slovac care comunică ungurește cu ceilalți colegi ai săi, — nu e nici serios nici cu dreptate ca presa maghiară să proclame nesocotirea drepturilor naționalităților. Tot așa e absurd și Don Quișotul din presa română, care în faptul că secretarul clubului naționalităților face protocoalele ungurește vede abandonarea drepturilor naționale.

Președintele clubului naționalităților, Dr. Teodor Mihali a suferit temniță grea în apărarea drepturilor naționale. Și nu e între noi unul singur, care în acești din urmă 10—12 ani să nu fi fost pe planul întâiu a luptelor naționale, să nu se fi expus și să nu fi jertfit. Ear' încrederea poporului s'a manifestat cu atâta putere în jurul numelor celor ajunși în Dietă, încât desigur, că trebuie să stea mai presus și de cât intrigile din presa șovinistă și de cât bârfelile gazetarilor ziști naționali, dar' cari dela 1892

MUSTANGERUL NEGRU.

De

6

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— Este adevărat; e un chervan de emigranți, și chiar două, dacă nu mă înșel. Dar' nu prea înțeleg întru cât poate să-ți displacă vederea semenilor d-tale? Cât despre mine, ași fi mai cumnd mulțămit.

— Mulțămit? Ai zis mulțămit?

— Da!

— Și pentru care cuvânt, Dumnezeule! Nu îți ce însemnează aceste vehicule?

— Însemnează, că cuprind o grupă de călători, care străbat preria, fără îndoială niște exploratori?...

— Sau emigranți, care caută un loc potrivit, pentru a se instala definitiv. E mai curând așa. Caș prinde văzând numai acea haraba. Privește dată. Ce se mișcă împrejurul carelor?

— Bărbați călări....

— Și alții pe jos. Apoi, vaci, oi, copii. E o grupă de emigranți, și chiar de coloni, știam eu! Știam că nu vor zăbovi de a descoperi și a cutropi aceste teritorii Cross-Timbers, care sunt de sigur cele mai bune ce se pot găsi pentru cultura bumbacului! Prevăzusem aceasta! Nu m'am înșelat. Acei oameni sunt coloni, este sigur, și se vor instala acolo! Și unde se vor duce ei aci înainte, caii sălbatici? Unde-i vom găsi pe viitor? Ah, dragul meu Edward Thomley,

trebuie să ne pregătim, de a părăsi această frumoasă țeară! Acum făcărăm cea din urmă vânătoare de mustang. Adio frumoșii cai din Cross-Timbers. Peste un an sau doi, vor fi pe aci case frumoase și confortabile cu șese sau opt etaje, și poate chiar un oraș întreg. Eu le afurisesc aceste case și aceste orașe cotropitoare! Mai înainte de a ne da *obștescul sfirșit*, ele vor acoperi America întregă, cum au făcut și metodiștii! Ptiu! cu ce plăcere vor trăi bieții nostri copii! Lipsă de animale sălbatice! Adio vânătoare, pescuit, traiu liber, păduri mari! Ingrozitor! Ingrozitor!...

Și bătrânul traper din Arkansas clătina din cap, cu un aer de adâncă scârbă și jale.

La începutul acestei tirade patetice, vânătorul dăduse puteri cătărului. După trista sa concluziune el continuă de a examina acel colț îndepărtat al preriei, cu o privire, în care amesteca, cu sălbatica mânie părută, un ciudat sentiment de durere adevărată.

Vezi, că în această pată albă, care pentru alții ar fi fost drapelul civilizației, semnalul de apropiere al fraților, sau cel puțin al semenilor, al fețelor palide, dînsul vedea numai norul amenințător, care era să întunece viitorul, și-l rânia în patima lui pentru toate sporturile în general și pentru meseria lui de mustanger în special.

— Lucru de mirare! continuă el după un moment de tăcere, pe când examina cu băgare de seamă persoanele care se frământau împrejurul trăsurilor. Lucru de mirare! Acești oameni au numai două chervane, și sunt cel mult în număr de nouă sau zece; cei mai mulți dintre ei sunt Negrii, după cât pot judeca. Este vre-un

mic plantator cu tot ce posedă pe acest pământ, evident! Bietul om! dacă voește să se stabilească în aceste mijloace, îl plâng, căci va forma o singură imbucătură pentru Coadă de Tigru și fioroșii săi rășboinici, în ziua — care nu e departe — când aceștia vor fi descoperit noua tabără!

— Poate că mai sunt și alte chervane în urmă, care se vor uni cu acestea mai târziu? insinuă Thomley, care numai decât împărtășise temerea tovarășului său pentru siguranța nouilor vecini.

— Dac'o fi așa, cu atâta mai bine pentru ei! Dar' aceste chervane sunt încă prea departe după părerea mea, de oare-ce se poate zări în depărtare un teritoriu de cel puțin cincisprezece chilometri și noi tot nu observăm nimic. Unde ar fi dar'? Și de ce la atâta depărtare de avangarda lor?

— Este adevărat.

— Nu: caravana este întregă acolo, e sigur; nu se vede în zare nici car nici călăreț. Dacă ești de părerea mea, ar fi bine să mergem la dânșii și să căutăm a ști ce vor, ce sunt și unde merg... și poate, să le dăm un sfat bun?

La aceste cuvinte, și fără să aștepte răspunsul tovarășului său, dînsul sfichiind cu cravașa coapsele greoiului cătâr, îl puse pe trapul cel mai repede și astfel se îndreptă către aceia, pe care voia să-i cunoască și să-i ajute cu sfaturile sale.

Cât despre Thomley, dînsul imită pe Carrol indemnându-și cătârul și-l urmă în trap mare.

(Va urma.)

și până azi nu s'au distins de cât prin faptul că au cârțit tot ce s'a făcut în sinul partidului național.

Eată de ce clubul naționalităților nici nu e dator să se oprească asupra tuturor publicațiilor tendențioase și meschine ale adversarilor noștri naturali și a celor ce în sinul poporului de mult și-au pierdut ori ce drept de a-i socoti oameni serioși.

Russu-Sirianu.

Noue proiecte de reforme în Macedonia. O'Connor, ambasadorul englez, după ce a tratat cu ministrul externe din Viena și Sofia, a propus sultanului modalități nouă cu privire la administrația Macedoniei. Propunerea lui culminează în aceea, că convenția din Mürzsteg s'a dovedit insuficientă, trebuie deci modificată în senzul, ca să se compună o comisie internațională cu responsabilitate comună tot sub un nou președinte. Comisia să o compune Turcia și puterile interesate. Din diferite venituri să se stabilească un oarecare buget al comisiei.

Cel mai greu lucru va fi, ce poziție va lua față de lucrările comisiei populația bulgară. Căci nici ei, nici guvernului bulgar nu sunt dispuși a-i acorda reprezentant în comisie.

Auditori Români. Proiectul de revizuire și reorganizare al serviciului judiciar la armata noastră cere, ca mai mulți auditori să fie. Mai cere, ca tinerii, cari se aplică pe cariera aceasta să poseadă limbă cât de multe. Și având în vedere, că noi Românii în urma numărului respectabil, în care suntem reprezentați în armată, să ne avem auditorii noștri, cari românește pe șleau să poată vorbi cu militarii Români, e de dorit, ca cât mai mulți tineri Români să îmbrățișeze cariera aceasta.

Amintim pentru cei ce poate nu s'informați, că auditoratul militar e o ocupație foarte rentabilă. În scurtă vreme ajunge cineva căpitan și ocupă o poziție respectabilă. Cei ce vreau să se aplice pe cariera asta, primesc burse de la stat: ca atare pentru iuristul român, care e de regulă sărac, nu poate fi ceva mai rentabil, luând în considerare, că aproape toate celelalte, de altfel multe cariere, ce stau deschise unui iurist, sunt arhipline.

Noi mai vrem apoi ceva. Vrem, ca preutindenea să ne avem oamenii noștri. Numai

atunci vom putea să ne prezentăm ca element respectat, când vom face totul, ca în toate ramurile mașinării statului și vieții publice să găsim și oameni de ai noștri.

Imbrățișați deci, iuriști români, auditoratul!

Spre soluție.

«L'initiative roumaine va sans doute être cause d'un grand changement dans la politique transleithane» (La Renaissance latine pag. 338) scrie o revistă franceză, când vorbește despre pășirea noastră în activitate. N'are drept, deși ar putea să aibă. Și asta din mai multe motive.

Politica internă a Ungariei a fost o politică staționară atunci, când știm, că dela 67 încoace a fost condusă exclusiv de partidul liberal. La 1867 situația era nițel altcum. Ori cât de concesivă a fost Viena pe contul nostru, noi fuseserăm prea răbdători. N'a putut să ne pretereze. S'a adus deci legea naționalităților.

Legea a fost însă prea elastică și pe spinarea ei a trăit partidul liberal atâta vreme.

Căci facă ori și cine bilanțul crizelor acestui partid și va vedea, că partidul totdeauna și-a căpătat concesiunea cerută atunci, când un cataclism îl amenința.

Lucrul a fost nefiresc; nefirescul nu-l suferă o evoluție organică. În cercurile electorale maghiare își pierduse de mult faimosul partid ori-ce bază, ori-ce încredere. Se mai susținea numai cu ajutorul marelui și complicatei mașinării a unei birocrații interesate. După cum am esperiat nu i-a trebuit, decât o propagandă fanatică, cum a făcut la alegerile trecute opoziția unită și svfrcolindu-se a căzut... a căzut poate pentru totdeauna, poate pentru un timp. Minunea s'a întâmplat și de il privim, vedem, că ca majoritate are în sine pe reprezentanții cercurilor electorale ale naționalităților.

N'am putea conchide din faptul acesta ceva, ce ar fi putut să se întâmple mai înainte? Nu s'ar fi putut afla o forță, care de asemenea i-ar fi putut scurta viața?

Să luăm nițel aminte.

Dacă cercurile naționalităților i-ar fi negat sprijinul la o trecută campanie electorală — motivele esistau și atunci — nu fi fost pus înaintea aceleiaș pentru viața prea costisitoare alternativă? Sau ar fi trebuit să-și urmeze calea naturală, pentru a fi fost destinat, sau să piară. Gravami noastre sunt de dată veche, atât de veche, și partidul liberal, dacă le referim numai el și trecutul lui.

Să lăsăm însă în pace trecutul și să căutăm nițel situația prezentă.

Presupunem, că partidul încearcă nou s'ajungă la suprafață la viitoarele alegeri. *Naționalitățile aliate atunci își vor putea da voința lor și ar trebui, să și-o valideze dacă partidul nu se va schimba la față.* S'atunci am putea repeta și noi cele zise în revista franceză.

Căci liberalii și conducătorii lor o vor lua pe nouă aceeaș politică nefastă.

Pentru rezolvarea crizei M. Sa s'ar căuta la sine după recomandările cabinetului maghiar. Ist pe șefii partidelor politice din dietă. S'ar încerca să se găsească cineva, care să fie în măsură să încercăm să-l înțelegem. S'ar încerca să se facă o invitație? Deși situația ar fi deosebit de complicată. De vrea M. Sa să fie informat în detaliu despre toate, ce s'ar putea întâmpla în dietă la denumirea unui nou cabinet și să se ia în considerare preatitudinea fiecărui partid, s'ar cere să se asculte și pe reprezentantul nostru.

Faptul denegării s'a întâmplat și din drept surprisă cetim lucruri, la cari în trecut după atâtea esperiențe, ne putem aștepta.

La audiențele, ce s'au dat la Viena, s'au discutat chestii, cari direct, ori indirect, s'ar impoarta. S'a zis și scris, că cei de acolo sunt gata a da ori-ce reforme în lăuntru și în afară respective a le aproba. Noi suntem foarte curioși să știm, ce ar putea fi rezultatul.

Așa sunt simptomele crizei; prognoza are termeni foarte vagi. Una însă este sigură: din desfășurarea și comentarea evenimentelor.

Poate au fost unii, cari trăiau cu o încredere blândă; politica e practică însă în urmărirea ei de a fi. Nici când n'am cerșit nimic dragoste, deși ne-au învinuit, că

Concertul dela Foeni.

Raportez cu plăcere lucruri frumoase dela Foeni.

Foeni este o comună vechiă românească, cunoscută în cercuri largi de după ilustra familia Mocsonyi, care i-a schimbat numele în renume, — cum ar zice Alexandri. Acți în morminții românești într'un mauzoleu imponent zac osămintele membrilor decedați ai acestei familii nobile, care a dat mulți fil distinși și devotați neamului românesc.

E dureros, că curat din întâmplare, domeniul Mocsonyestilor din Foeni a trecut în mâni străine cu tot cu curtea frumoasă (castelul) în dosul căreia să estinde un parc îmbătrânit. Astăzi e proprietatea baronului Csavosy, și nu mai e speranță să mai devină vr'odată proprietate românească. Le-a succes ce e drept Mocsonyestilor să recâștige prin cumpărare un complex frumos de 1800 de jughere de pământ arător, dar restul considerabil și curtea a ramas în mâni străine.

În fața curții e biserica și școala românească. Școala e frumoasă, cu două secole de învățământ și cu locuințele învățătorilor. Biserica încă e frumoasă, dar cam sărăcăcioasă. Din lăuntru iconostasul e de zid, scaunele primitive, pereții golași și văruiți, și peste tot nici o ornamentație, care te-ar face să crezi că ea ar fi stat vr'odată sub patronatul unui spăiie de român. Reposata văduvă a lui Andrei Mocsonyi, o sârboaică din familia bancrotată Csernovics, a solicitat favoruri pentru puținii Sârbi (400 suflete), cărora le-a edificat și o biserică pompoasă. La Români nu le-a dat nimic. Pricina ar fi — să zice — ingratitudea

dinea Românilor și atitudinea lor ostilă față de dinsa și chiar și față de reposatul Andrei căruia i-au spart odată cu ciomege toate ferestrele curții.

Îșpravă românească. Generația de azi, mai luminată ca cea de ieri, regretă aceste întâmplări nesocotite, cari le-au despoiat biserica de multe favoruri și le-au cauzat și multe alte pierderi. Acum deja târziu. După ploaie chepeneag, — vorba bănățană.

Ei da, uitasem că am să scriu despre concert. Vă rog să-mi scuzați această digresiune. Să revin deci la ogaș.

Românii din Foeni (1400 suflete) sunt agricultori buni, sirguincioși la lucru, dar prea își iubesc nevestele. Adecă nu știu apriat cum să spun ori că bărbații își iubesc nevestele peste măsură, ori că nevestele tin prea tare la bărbați. Una din două, — că almintrelea nu-mi pot închipui luxul exagerat în hainele nevestelor.

Adevărat, că port mai mândru, mai curat și mai românesc nu există pe întinderea dela Nistru până la Tisa ca portul nostru din Bănat, — dar ce folos când el poate să devină isvorul sărăciei noastre, dacă nu ne vom socoti să-l mai moderăm în lux. Lucru simplu: *mai puține fire de aur și mai multe de furiu.* Acum ori bărbații, slăbind din dragoste, să nu le dea bani pe aur (și pe albe), ori nevestele să nu țină așa tare la bărbații lor, că aștia și așa să împacă, — nătângii.

O muiere bătrână îmi povestea, că în bătrânețe nu erau atâtea poșomandre și scumpe pe țolet, ca și acuma. Pe vremea aia tulbentul și covârșlacul nu erau din fire de aur, ci erau țesute cu arămiz. Opregul era țesut cu pui subțiri, iar cătrânța de lână țesută. Urzarul (mănecele) de pe ciupag era cusut din fire de arămiz în culoare

neagră ori roșie. Nu purtau guler de aur ca și astăzi, ci gulerul era prins de ciupag și cusut în suriu. Ori cismărește, ori ațiu, cu fire de aur iar marginea gulerului era în bătătură tot de arămiz. Brăcițele de aur nu se pomenesc atunci. Poalele nu erau cumpărate dela jidani, erau țesute de muiere cu cinar, cu bumbac, furiu și erau încheiate în chei, nu cusute la șini. Salbele și platenicul nu era de taler și nici de petaci, cu 10 crițari. „Era mai mult în ciur, — mai puțin aur pe cap. Era și în oală, nu ca acuma casa goală“, îmi povestea bătrâna, și zău, că avea dreptate.

Iar am ieșit din ogaș și vă țin predică, eu ași fi vlădică. Incep îndată.

Concertul a succes peste așteptare, ca și zic strălucit, că veți crede că aurul și iștocul strălucit.

Noi bănățenii avem gust musical mai voltat și știm face deosebire între corurile și rele, de cari avem destule, — dar despre cel din Foeni nu pot zice decât numai ce de laudă. Piesele au fost executate cu ambiție propriea unui cor *rușinat*, care ține la precizie la nuansare, și la toate subtilitățile musicale să producă efect.

Cu piesele mixte: „*M'as mărta*“ (de T. poviciu) și „*Lugojana*“ (de I. Vidu) — așidus efect, încât — auditorul din sala spațioasă dat năvală zgomotoasă de aplause, cerându-l odată. Ne era teamă că vor obosi coristele almintrelea le ceream și de-a treia oară. — țiune specială merită *d-soara Livia Popa*, cu vocea-i excelentă de sopran asigură ea succese strălucite. Ar merita mențiune și cea

im ajutorul altora. Totdeauna am fost și trebuie să fim așiși la noi înșine, la puterea proprie, putere, căreia trebuie să-i dăm cea mai mare măsură teren de validitate la alegerile viitoare. Clubul nostru trebuie înțeles cu reprezentanții tuturor cercurilor electorale, ce ne aparțin: trebuie să ne împunem.

CRIZA.

Budapesta, 7 Martie.

Nouă politicieni au fost ascultați până la Majestatea Sa și situația e cu mult mai încurcată, mai săracă de speranțele unei grabnice deslegări. Se zice, că Monarhul e intransigent față de pretensiunile coaliției.

Regele se simte atins în drepturile sale prin pretenziunile maghiare și cătră un politician s'a provocat la istorie, că după Mo-haci, Habsburgii au susținut și conseruat Ungaria. Aproape revoltat, s'a declarat se-nice la audiența lui Justh Gyula, despre neciunea personală, fie mă-ar ca idee.

— Azi nici vorbă nu poate fi de a-creasta! — a zis Regele, — dar dacă vre-o-ata, fie peste trei sute de ani se va ocupa cineva de ea, distrugerea Monarhiei va urma dintr-insa. Ambele state vor căpăta două ar-mate separate, cu alt spirit, cu alte ținte și interese contradictorii și cu o astfel de ar-mată nu se poate învinge.

Armata unitară nu se poate preface în armată de coaliție: acesta este motto-ul Curtii.

Care este deci calea deslegării, considerând că coaliția ca majoritate parlamentară s'a accentuat și eră, ținând ședința, adera-rea neschimbată la programul militar este trebărea la care nimeni nu știe răspunde. Ori cât de absurd ar fi, în aceste împreju-ri nu e totuși de mirat, că se acreditează planul unui cabinet din sinul minorității. E unicul plan simpatic Coroanei.

Despre cauzele trăgării crizei și a in-transigenței Monarhului, «N. Fr. Presse» scrie astfel:

— Ori cât de temerar sună odată, totuși trebuie s-o spunem: de trei-zeci și șapte de ani acum e primul eas că i-se spune regelui despre

oare-cari lucruri, referințe și dispoziții maghiare adevărul curat, limpede și fără rezervă. Prima-dată apar deputații kossuthiști înaintea tronului, ca să dea samă despre dorințele, speranțele și as-pirațiile unei mari părți a națiunii maghiare, a că-ror realizare o pretinde acum cel mai puternic partid al parlamentului. Firește, descoperile astea ating dureros pe domnitor și bătrânul rege caută timp și chip, ca din feluritele impresii, să-și facă pă-rerea. Dar aici nu numai surprindere, ci și oare-care îndoială încăpăținată are înțeles și îndrep-tătită.

Despre audiențele de eră se anunță urmă-toarele:

Regele a primit eră pe trei politicieni: pe Hódossy Imre, Tóth János și pe Apponyi Albert.

Toți trei și-au expus vederile și convinge-riile privitoare la situație. Din vederile exprimate se poate acum constata:

Intăiu că pretenziunile militare ale coa-litiei au întâlnit refuzare absolută.

A doua: criza, după părerea fiecăruia dintre cei ascultați, va dura încă foarte mult.

A treia: liberalii află situația disperată.

În Viena a fost mare interesare față de po-liticianii ascultați eră.

Burgul și-a schimbat cu desevărire fizion-omia. Mulțime mare se postează zilnic înaintea lui, Unguri mai ales, făcând ovații bărbaților ce sosesc la audiență.

Hódossy Imre.

Hódossy Imre eră la ora 11 înaintea de amiază a sosit la Burg și câte-va minute în urmă a stat înaintea Regelui. Audiența a durat 45 minute. Venind dela Rege, a făcut jurnaliștilor următoarea declarație:

— Cu bucurie vă pot spune că Maje-statea Sa are atăta afecțiune față de na-țiunea maghiară, cum n'a mai fost pildă pentru aceasta. Regele va afla soluția cuve-nită dacă opoziția va trece pe terenul mo-derățiunii și prudenței».

Dup'astea Hódossy s'a pus în trăsură și a cercetat pe Khuen Hédervary.

Toth János.

A fost primit la ora 1 1/2 în audiență. Du-p'audiență s'a exprimat cătră jurnaliști astfel:

«Aflu situația foarte serioasă. Am des-vălit M. Sale în toată sinceritatea programul coaliției. Am arătat, că independența econ-omică, limba de comandă maghiară și dez-voltarea în senz maghiar a spiritului în ar-

mată este o condițiune indispensabilă a resta-bilirii ordinii de lucruri în Ungaria».

Tóth János a petrecut o oră la Rege.

Contele Apponyi Albert.

A treilea a fost eră primit contele Apponyi Albert. Câte-va minute după ora 1 a sosit la Burg, primit cu mari ovații de Ungurii adunați înaintea Burgului. Apponyi acum întâia oară a dat față cu Monarhul, de când a trecut în tabăra kossuthistă. Venind dela audiență care a decurs 45 minute a spus jurnaliștilor următoarele:

«Politicianii liberali încercă în chip per-vers firele dezlegării. Situația este neschim-bat înnoată. Punctul meu de vedere este identic cu a lui Kossuth Ferencz, șeful par-tidului meu și cu a lui Justh Gyula, preșe-dintele Dietei. I-am spus Regelui, că pe coaliție o leagă verdictul națiunii de pro-gramul ei, pe care în nici un caz nu-l poate abandona. Am discutat mult și despre idea cabinetului de coaliție».

Adică în cât se putea în 40 minute discuta mult, căci audiența lui Apponyi atât a durat, mai scurtă de cât toate celelalte.

Reorganizarea bisericii orto-doxe din România.

Partidul național-liberal a desfășurat o foarte rodnică activitate și în privința reorga-nizării bisericii autocefale române, — activi-tatea care a avut rolul de a complecta o în-treagă serie de reforme realizate de acest par-tid în timpul ultimului său guvernământ dela 1901—1904.

Fiind-că activitatea desfășurată în direc-țiunea aceasta constituie o adevărată reformă, prin măsurile noi luate și prin organizarea ce a dat administrațiunii bisericii noastre, credem că nu este bine a o lăsa să treacă neobservată; de-aceia, vom rezuma aci pe scurt activitatea „Casei Bisericii“, dela înființarea ei până de-ună-zl.

De la ministru Sp. Haret a creiat „Casa Bi-sericii“ autocefale ortodoxe române care s'a în aplicare pe ziua de 1 Aprilie 1902.

Ingrrijirea de monumentele publice și bisericesti.

Dela întemeierea sa, această administra-țiune s'a îngrijit: de monumentele istorice pu-blice și bisericesti; a reparat astfel Snagovul, Viforita, Govora, Anota, Călușu, Cotroceni, Gura Motruului; a continuat restaurarea biseri-cilor lui Ștefan cel Mare din Hirlău, Botoșani și Dorohoiu și a bisericilor Golia, Cetățuia și Barnovschi din Iași.

lete din cor, dar mă tem că să vor supăra stren-gării de feciori, — foarte buni coriști și ei.

Interesant, că corul din Foeni un e numai o simplă asociare de diletanți, ci e o instituțiune de drept public provăzută cu statute aprobate de minister (în anul 1891) și să numește: *Reuniunea română de cântări din Foeni*. Scopul Reuniunii e determinat în următorii paragrafi.

§ 2. Scopul Reuniunii este: cultivarea câ-n-tării și muzicii.

§ 3. Reuniunea pentru ajungerea scopului ei înălținează școală de cântări și muzică și aran-jează și producțiuni publice, cari după împreju-ri pot fi și ambulante.

Un postulat acesta, de care, zău, fenenții pot fi mândri. Cât n'ar da alte comune să aibă o atare reuniune! Pentru-că o reuniune de ace-stea, condusă bine și cu anumit sistem, poate de-veni de sigur un luminos focal de cultură națio-nală, o adevărată școală de nobilitare pentru tine-riime și un izvor pozitiv de bunățăți pentru comună.

Incontestabil merit pentru cei-ce au înliin-țat-o: părinte paroh local Nicolae Popa și dl în-vățător Mateiu Milencoviciu, de present învățător în Iliția (lângă Oravița) unde și acolo vrea să înălțineze în conțelegere cu notarul dl Adam Albu, cu care trăiește foarte bine, o reuniune de muzică.

Înțelegeți acum de ce am zis mai sus, că corul din Foeni a executat piesele cu ambițiunea proprie unul cor rutinat, care ține cont de toate subtilitățile muzicale. Sunt prestațiunile unei reu-niuni muzicale, care are un trecut deja de 14 ani. E cor bătrân cu puteri tinere. Și aci e locul să aducem omagii și cuvinte de laudă actualului di-rigent și magistrul al reuniunii, dlui învățător local Procopiu Șimianu.

După natura lucrului, dirigentul sau magistrul este sufletul reuniunii muzicale. Pe umerii săi stă întreagă răspundere și povara unui astfel de așăzământ, încât rezultatul bun sau rău, salutar ori dezastruos, depinde dela caracterul, dela vo-intă și aptitudinile magistrului. Diu norocire dl Șimianu intrunește toate aceste calități: voință și aptitudine, cari fără îndoială vor determina asu-pra prosperării reuniunii. D-sa s'a achitat splen-did de astădată, și suntem în drept a aștepta dela d-sa și alte prestațiuni tot mai multe, mai suc-cese și instructive, căci în ultima analiză scopul reuniunii este nobilitarea inimii și cultivarea minții. Un teren de activitate nu se poate mai sublim ca acesta, și-l dorim dlui învățător Și-mianu răbdare și perseverență la lucru!

Încă nn am terminat. (Că de terminam, si-gur tmî sărea cineva în cap). Mai am să dau sea-mă și despre următoarele producțiuni ale reu-niunii, recvitate din domeniul Thaliei române.

Între punctele programului strălucște întâi și întâi „Copila română“ poezie de I. Vulcan, de-clamată de d-șoara Valeria Popa. D-șoara Va-leria și-a ales tema de sigur după inspirațiunile inimei sale în perfectă conglănsire cu simțămîn-tele sale naționale, cari în poezia aceasta, copila română, ni-se prezintă ca model de virtute națio-nală: își dă și cel mai scump odor pentru na-țiune. A și predat-o cu mult sentimentul decla-matoric, încât a atras complăcerea și admira-țiunea tuturor.

Tot așa a excelat și coristul Vasile Moșe-doleanu cu declamarea poeziei „Poporul român“ de I. Vulcan. Dinsul ne-a dat învățătură, pe cari dacă le-ar urma Românii în tocmăi, desigur, că nație mai tare și mai mare ca nația românească

n'ar fi pe sub cer și soare. (Candidatul naționa-list Dr. Ilie Brăncuș nu cădea la alegeri).

Urmează teatrul.

Aici ași avea de înșirat mărgăritare lungi ca drumul dela gara Foenilor. Și bucuros le-ași înșira dacă n'ași ști, că dl redactor dela „Tribuna“ e în contra căzaniilor de felul acesta prea lungi. Altfel de căzane ar primi și el mai bucuros (mă-car de l'ar prinde feneștii).

Destul și bine, că Românii ni născut bun și de comedie și de toate drăciile. În cele douăe piese teatrale: „Testamentul ucenicului“ comedie de A. Pop. și „Otrava femeiască“ comedie de N. Tințariu, Românii și Românele din Foeni au ju-cat cu atăta istețime și talent, încât ai crede, că acolo s'au născut pe bină.

Maistorița Crina (Iovanca Mioc) baș ca o maistoriță crescută pe calup, iar' despre șegărul Ionuț (Ioan Senca) ai crede că la tată-său acasă mănăcă curele sub masă. Domnul redactor Ti-beriu Cămprean dacă s'ar duce la Arad în redac-ția Tribunei (mai ales cu vr'un căzan) cred că nu l'al cunoaște că-i Iovan Roșu. Lenuța, soția sa, — tot ca iel joacă și ea. Dr. Luncan, medic, — Ion Sciopu protomedic. Când o fi să fie va-cant postul de doftor în Foeni, eu v'ași sfătui să nu mai alegeți alt doftor. E bun Ion Schiopu. El vindecă minunat boalele muieresti, frica, su-ghițul și trâmuriul. Ce să zic despre Andrei Lîmbălat! Drept că nu i-am măsurat limba nici în lung, nici în lat (nici Bran nici Stan), dar' judecând după vorbă, eu cred că-i mai mult subțire decât lată, că prea o pișca în vorbe pe Doamna redactorului. A jucat minunat.

Acum dacă nu mi-o fi jucat bine și eu rolul de reporter, Vă rog să mă iertați, că eu

A început restaurarea bisericii din Borzești (Bacă) a lui Ștefan cel Mare și Zlătari și Stavropoleos din București. Pe lângă acestea a făcut lucrări la casele arse ale mănăstirii Văratecul pentru suma de 60.000 lei, iar la Agapia numai în acești doi ani a cheltuit aproape 100.000 lei.

A făcut reparații la casele bisericii Antim din București pentru suma de aproape 25.000 lei, iar pentru palatul mitropolitan din Iași a cheltuit 200.000 lei. A publicat concurs pentru întocmirea planurilor unei catedrale episcopale în Galați și a prevăzut în bugetul pe anul 1905—1906 suma de 100.000 lei pentru clădirea unui local propriu Casei Bisericii.

S'au cheltuit deci peste 800.000 lei în acești trei ani bugetari pentru reparații, restaurări, și construcții bisericesti, afară de sumele bugetare prevăzute pentru micile reparații de întreținere la diferitele mănăstiri și schituri din țară.

Dacă se va merge câți-va ani în șir pe această cale, atunci se va mântui ce are țara și poporul nostru mai scump din trecutul său și se vor satisface și alte cerințe ale bisericii noastre. Și când ne închipuim, că toate acestea s'au putut face nu tocmai în vremuri fericite de prosperitate financiară.

Regulamentarea fabricației luminărilor de ceară.

Pentru a curma răul provenit din fabricațiunea actuală a luminărilor de ceară falsificate, s'a prevăzut suma de 50.000 lei în bugetul pe anul 1902, spre a se întemeia la o mănăstire, o fabrică de luminări de ceară curată. Cum însă nu s'a reușit cu înființarea fabricii, dl ministru Haret a întocmit un proiect de lege asupra modului de fabricare a luminărilor de ceară care a fost depus pe biroul camerei. Prin acest proiect de lege se urmăreau trei lucruri: curmarea unui rău de nesuferit pentru bisericile noastre; reînvierea și înflorirea apiculturii în țara noastră; creșterea unui venit pentru ca Bisericii.

Activitatea culturală a Casei Bisericii.

În bugetul său pe anul 1905—1906 Casa prevăzuse o bursă pentru studiul picturii bizantine în țară și străinătate pe timp de 3 ani. Casa Bisericii mai luase hotărârea să întocmească monografiile asupra tuturor instituțiilor noastre istorice, religioase și să le publice pentru folosul general. De ocazională a publicat o lucrare despre șapte biserici cu averea lor proprie, lucrare, care a fost foarte bine primită. Acum are gata o altă lucrare despre alte 7 biserici cu averea lor proprie precum și două monografii.

În bugetul viitorului exercițiu prevăzuse un fond pentru o lucrare tot atât de impor-

când am scris, nu am avut sufler ca D-voastră. Nu știu cine va fi fost, dar' a suflat tare, bine.

Ultim punct din bogatul program au fost jocurile istorice naționale: Călușorul și Bătuta. Le-a jucat 9 tineri leveniți, coriști, îmbrăcați în costum național, cu atâta măiestrie și precizie, încât i-ai admirat și ți-era drag să te tot uiți la ei. Aceste jocuri nu ar trebui să lipsească nici odată din programele reuniunii.

După producțiune a urmat petrecerea cu o animație, care nu o mai descriu, ca să nu fac dinți lungi la cei-ce nu au luat parte. Dintre cei prezenți am remarcat pe părintele Vinc. Petrovicu din Toracul-mic cu soția, părintele Val. Magdu din Ecica cu soția, părintele N. Popa cu întreaga familie, dl notar I. Gross cu soția, dl inspector domeniial Kocsanyi cu soția, dl Grăia Sotoneanu învăț. În Denta, mulți oaspeți dimprejur, toată inteligența din loc și o multime considerabilă de țărani și țărance, toate îmbrăcate în haine de gală.

Le am fost însămnat la toți numele pe o țidulă, dar am pierdut-o și vă rog să mă scuzați!

Ca de încheiere mai adaug, că concertul acesta reuniunea l'a aranjat în favorul „Astriei“ despărțământul Torac. Din incidentul acesta comitetul și-a ținut ședința de constituire în Foeni. Actualul comitet constă din următorii membrii: director președinte Vinc. Petrovicu paroh în Torac; notar-controlor Dr. Dimitrie Chiroiu, avocat în Becicherecul-mare; Cassar Val. Magdu paroh în Ecica-română; Dr. Liviu Ghilăzanu avocat în Mogoș și Nic. Popa paroh în Foeni.

Vivat Astra!

papepipopu.

tantă: ridicarea plaaurilor de situație și cu fotografierea tuturor mănăstirilor și bisericilor monumentelor publice și istorice.

A mai pus bazele unei biblioteci care se cuprindă toate tipăriturile de ritual bisericesc și religioase dela prime tipăritură până la cea din urmă.

Casa Bisericii a început să primească legat și donații, iar bisericile primesc acum neîncetat. Dacă s'ar întocmi o statistică de toate donațiile și legatele primite de biserică în genere, în comparație cu cele primite de Casa Bisericii, s'ar vedea că n'a scăzut de loc caritatea creștinească pentru biserică, ci tocmai din potrivă.

Construcțiuni bisericesti, etc.

Casa Bisericii a dat în 1903 pentru construcțiunea de biserică 8000 lei, în 1904 a dat 30.000 lei iar în bugetul pe 1905 prevăzuse 44.620 lei, deci 82.620 lei în timp de 3 ani. Casa Bisericii înscrisese ca o deviză a da ajutoare de felul acesta din ce în ce mai multe și tot deauna fiind-că pe de-o parte e o cerință a legii, iar de pe alta fiind-că sătenii noștri au ajuns la convingerea, că cel mai frumos și sfânt lucru e de a avea o biserică vrednică de a fi numită casa Domnului. În consecință, s'a întocmit și un regulament pentru construcțiuni de biserică în care se găsesc și planuri-model de trei categorii: unele cu un turn, altele cu două și altele cu trei, cari se vor da acolo unde va fi nevoie.

A mai luat măsuri pentru a se pune capăt unei stări dureroase și atingătoare: de e dispoza, prin autoritățile comunale, ca toata cimitirile să fie împrejmuite și mai de aproape îngrijite.

În anul 1892 s'a votat și promulgat o lege a monumentelor istorice. Această lege prevede o comisiune consultativă pe lângă ministerul cultelor și instrucțiunii publice, care-și va da avizul asupra monumentelor istorice când va fi vorba de dărâmare, restaurare și apărare. Sub guvernul trecut liberal s'a dat cea mai mare atențiune lucrărilor acestei comisiuni.

Retribuțiunile personalului bisericesc.

La 1 Aprilie 1904 împlinindu-se 10 ani dela aplicarea legii clerului, s'a prevăzut în bugetul ministerului cultelor (casa bisericii) prima gradație de 20 lei la sută asupra salariului preoților.

În 1901 s'a redus din bugetul acestui minister subvențiunea de 500.000 lei acordată comunelor urbane pentru plata clerului urban; de atunci statul plătește personalul bisericesc rural, personalul bisericesc în genere și întreține mănăstirile și alte instituțiuni bisericesti iar personalul bisericesc urban e plătit de comunele respective.

Prin bugetul ministerului cultelor pe anul 1904—905 aveam astfel: 347 preoți parohi cu seminarul complet retribuți în total 319.776 lei; 938 preoți supra-numerari retribuți cu 393.960 lei; prima gradație a parohilor și supra-numerarilor actuali 441.812 lei; spor de 25% la salariile acelorora fără de pământ 155.125 lei; spor de 30% la salariile parohilor și supra-numerarilor din Dobrogea fără pământ 26.319 lei; spor viager preoților și diaconilor rurali și urbani 64.290 lei; 6400 cântăreți cu 844.800 lei; spor de 25% la salariile cântăreților 53.460 lei; în total o sumă de 4.026.868 lei este cuprinsă în bugetul acestui departament, pentru trebuințele clerului nostru.

Dela 1 Aprilie 1902 a încetat controlul primăriilor din țară asupra averilor bisericesti și a trecut asupra casei bisericii, care a mai făcut și inventarierea averii bisericilor și mănăstirilor din țară.

(„Voința Națională“).

Evenimentele din Rusia.

O voce interesantă.

Pe lângă cele două programe extremiste există în Rusia și un partid moderat. Se poate ghici care e programul extremiștilor.

Despre o adunare legiuitoare s'a exprimat așa *Suverin*, directorul lui «*Novoie Vremia*», unul din ziarele cele mai reacționare:

«Da, o adunare populară va fi convocată. Însă cum va fi aleasă? Ei nu vrea zică, că ar trebui să fie ca fostele state generale, a căror compoziție nu mai cuprinde ideile de azi, asta e cel puțin p rerea istoricilor. Parlamentul rus actual trebuie ales pe baza *sufrajiului universal*, nu universal chiar decât în statele occidentale. Femeile trebuie să voteze ca și bărbații fiind-că și ele sunt atât de inteligente, ca și poate mai patriotic, așa că Rusia va avea 70 milioane de alegători.

Adunarea viitoare se va compune în consecință în parte din bărbați, în parte din femei. Unde e răul? Țărinile noastre, Elisabeta și cele două Ecaterine aveau mult gen politic. Unele femei vor ocupa chiar posturi de ministri. Cu atât mai bine vom fi guvernati.

Însă dacă toți alegătorii, nu poate fie-cine deputat. Ce dovadă va trebui să avem dela candidați? Avere? Nu; ea nu vedește nimic. Instrucția? Cu atât mai mult nu. Sunt învățați desbrăcați de ori-ce simț și țărani plini de înțelepciune. Tot ce să se ceară dela candidat e, ca să cunoască limba rusă și să știe scrie și citi.

Toate părțile imperiului trebuie să fie reprezentate fără excepție la adunare, după cum și toate religiunile...

E necesar, ca adunarea să fie cât mai numeroasă, pentru-ca țara să fie mai bine reprezentată. Dând spre exemplu tot la o sută un deputat, ar fi cu totul 1500—1600 deputați și cifra — de oare-ce populația rusă crește în continuu — ar crește și la zece ani cu 200 reprezentanți.

În majoritate vor fi de bună-seamă țărani. Cu atât mai bine. Țăranul are o multă-ori mai multă finețe, decât se presupune. Și afară d'aia nu e așa ignorant cum se crede în străinătate.

Războiul ruso-japonez.

Ultimele ore ale armatei rusești. Rușii se mai pot retrage.

Trupele japoneze mai și-au ajuns timp Mikado poate iubi. În același timp plâng aproape întreaga Rusie; căci nu e vorba numai de autocrație, care a început războiul; e vorba, că Rusia prin război va pierde ori-ce importanță. Trebuie o nouă organizație în lăuntru; numai o Rusie nouă se va mai putea impune. Cu strivirea armatei ruse, au nimicit Japonezii și vechiul Rusia.

Peirea armatei principale rusești.

Tokio, 6 Martie n. Lupta de dinaintea lui Mukden, reîmprospătează luptele lui Napoleon. Beliducii *Kuroki* și *Novi* s'au unit. Spre Nord-Vest dela Mukden au tăiat linia de retragere a armatei principale rusești, a fost o luptă îngrozitoare, în care au perit foarte mulți. Ambele armate s'au purtat prea vitejește. Rușii înaintea lui Mukden s'au oprit și pregătit pentru o nouă luptă. Autoritățile militare o consideră de o superfluă vărsare de sânge, fiind-că soarta armatei rusești e pecetluită. Mai poate ținea lupta câte-va zile, dar urmarea va fi, că armata rusă va fi silită să depună armele.

Dispoziția din Petersburg.

Petersburg, 7 Martie n. Desperarea guvernului și a partidei, ce a dorit războiul, e la culme. Mai întâi au voit să târnuiască marile înfrângeri, dar mai târziu

ajuns în publicitate. În astfel de împrejurări izbucnirea revoluției e chestie numai pe scurt timp.

Nimicirea flancului drept rus.

Cifu. Flancul drept rus de sub comanda baronului Kaulbars a fost aproape de tot nimicuit de armata generalului Nogi. Lupta s'a dat aproape pe chilometru dela Mukden. După această luptă, Rușii au tulit-o la război, lăsându-și tunurile, muniția și munițiile pradă Japonezilor.

Mukden. Lupta principală s'a dat spre deosebire de Mukden în jurul lui Tasiciao, cam 100 kilometri dela Mukden lângă calea ferată. Într-un timp și în apropierea lui Iansuntun. În fiecare armată a rămas în poziții. Într-un timp mare le-a pricinuit artileria. Într-un timp a fost liniște. În flancul stâng Japonezilor și-au continuat atacurile. Azi des de dimineață au început atacul. Tunurile varsă pe întrecute.

Mucden. Tunurile au bombardat până la apusul soarelui. Foarte înverșunată a fost lupta la satul Iansuntun, care a fost în flacări. Peste zi numai aici a ajuns la atac. Într-altă parte a fost numai de artilerie. Șrapnelele au rănit foarte mult de azi a fost obișnuită introducerea a armelor prin artilerie. Atacurile nocturne în direcție contra centrului și flancului stâng au fost respinse, 2000 cadavre japoneze zac în jurul defileului Gutulin.

Kuopatkini. Kuopatkini nu va mai putea să retragă armata unei totale înfrângeri. În nord dela Mukden i-au tăiat calea. Se știe că în 10-12 zile acesteia Mukden va fi în mâna Japonezilor.

— Știri din ziare străine. —

Nu încapă îndoială, că e vorba de un atac în privința armatei lui Kuopatkini, pare să se petrecă numai ciocniri neînsemnate, e vorba de depeșile din urmă.

Din depeșile din urmă se vede, că luptele în direcție răsăritene se petrec mult mai la nord de cum s'ar fi părut. Kudiatsa care e poziționată în legătură cu localitățile Tomagan sau Kunguan, se află la N.-Vest de Tanli, aici se află Kudiatsi, pe harta împrejurimilor Mukdenului este ca supliment la „Streffleur“ și e identică prin urmare cu Kudiatsa din depeșă, la 4 kilometri de acest punct se află, la sud-vest, Kunguan, unde s'au luptat, după ce Rușii au fost din Kudiatsi. Deci Japonezii au câștigat, la 23 Februarie încoace, 60 de klm. de teren în nord, sau câte 10-12 klm. pe zi.

Kudiatsi domină amândouă văile care venind din direcțiile Talin și Vanfulin duc în valea lui Hunho. Aci era nevoie de rezistență din partea rusilor. Odată ajunși aici Japonezii au numai 20 kilometri până la Hunho.

Încercările Japonezilor de a înainta spre nord, prin trecătorii dela Paniupu se urzește cu stăruință. Kuroki vrea să pună stăpânire pe trecătoarea Kautulin (Gutulin) căci având-o în mână, ar putea săli pe Ruși să le părăsească și să se ducă spre răsărit în șirul de munți dela Dalin. Numai după luarea trecătorilor ar putea avea rost luarea ofensivei.

Se pare, că încercările dela Kautulin nu vor avea succes. În adevăr câte-va atacuri ale lor au fost respinse, dar nu i-au putut scoate din poziții din care încercările se pot începe earăși. Începem de ce nu aduc Rușii întărituri din direcția Hunho. Pare că n'au învățat nimic din războiul măcar, așa nu sunt în stare a-și apăra pozițiile, ce par mai peste pu-

tință de luat. Așa au făcut și în trecătorile Feusilingului, așa și acum.

O telegramă tocmai vestește că Japonezii au cucerit trecătoarea Dalin. Amănuntul Rușilor c'au scăpat proviziile nu poate slăbi succesul mare al Japonezilor. Trecătoarea Dalin se află pe drumul dela Tsinhocion prin Sanlunui-Ujbanjupuza (Ubonjula) spre Fușun și Jupan la drumul la Huho nu e încă slobod, căci Rușii stau în drum la Sanlunui, dar nu se pare, că vor putea aici face mai mare împotrivire decât la Dalin. Odată ce vor lua și Sanlunui, vor fi pe costșa nordică a munților Dalin în Valea lui Hunho. De acolo vor putea întoarce trecătorile apusene și răsăritene aflătoare încă în mână și-i vor sili să se retragă, așa că ofensiva aripei răsăritene spre Hunho va putea începe. Această amenințare va face peste puțin ca să mai stea Kuopatkini la Șabo, căci odată ce armata lui Kuroki va fi în valea Hunholui, retragerea spre Tielin II va fi tăiată. Dacă nu primește lupta cea mare, va trebui deci să se retragă. Dacă va voi să primească lupta, va avea de furcă și cu o puternică aripă apuseană japoneză, care se folosește de înghetul riurilor și înaintează spre Nord.

N O U T A Ţ I.

ARAD, 8 Martie n. 1905.

— **Știre personală.** Probabil nu peste multă vreme vom avea rava fericire să vedem între noi Aradianii, pe simpaticul nostru artist, Zaharie Bârsan. Din acest incident eventual va aranja și o producție artistică.

— **Ședința la comitat.** Eri a ținut comisiunea administrativă, azi Mercuri comisiunea centrală ședință. Comisiunea centrală va lua dispoziții pentru alcătuirea listelor electorale pe anul 1906.

— **Răspuns.** Respectabilul părinte V. Petrović din Toracul-Mic s'a adresat directorului ziarului nostru cerând lămuriri asupra consideranțelor ce ni-au făcut să publicăm întâmpinarea d-lui preot Lupșa, Tempea și ceilalți. Fiind interes public la mijloc, răspundem noi, la acest loc.

După-cum am declarat ș'atunci, am publicat întâmpinarea numai din considerare către subscriitorii. Am desaprobat însă și n'am scuzat purtarea acelor domni la alegere, pentru-că admittând că dl Petrović nu i-a invitat la conferință, nu li-a solicitat votul, domnia lor și atunci erau dator să voteze cu dl Petrović, candidatul oficios al partidului național român. Nu putem apoi în nici un chip scuza păcatul că domnia lor pentru preținse interese locale au votat și ales un străin de neamul nostru. Acestea toate sunt așa de sine înțelese, în cât nici nu am crezut că trebuie să le accentuăm.

Tot așa de sine înțelese este însă, că toate cele publicate de acei domni nu pot atinge câtuși de puțin, ci scot încă în relief caracterul integru românesc al d-lui V. Petrović, pentru care avem cele mai desăvârșite simpatii și în-treaga noastră stimă.

— **Manevrele mari.** Se depeșează din Viena, că manevrele mari din acest an se vor ține în Galiția în jurul ținutului Strakonitz. Încă an era să se țină aici manevrele mari, dar nu s'a ținut din pricina secetei.

— **Manevre.** După-cum scrie foaia oficioasă, ministrul de culte a trimis statelor străine în traducere de proiectul reformării instrucției populare. S'a mai trimis și foilor mai mari din străinătate. — Noi zicem: foarte bine. Cel puțin vor avea ocazie străinii să se convingă de adevăr. Ca să fim înțeleși, trebuie însă să ne cunoască referințele mai de aproape. Cu așa manevre vrea să câștige simpatia străinătății dl ministru de culte?

— **O sută de ani dela nașterea lui Andersen.** În 2 Aprilie n. va fi 100 de ani, de când s'a născut dulcele povestitor Andersen. Foarte multe țări aranjază petreceri și apar ediții superbe ale opu-

rilor lui. S'a început o adevărată goană după suvenirii dela Andersen și alte relievi. Pregătesc prietini și un prea frumos album cu o serie de tablouri necunoscute marelui public: conține douăzeci și cinci de tablouri, locul natal etc.

— **Miserie în Bănat.** În Nagybecskerek poporul mai sărac a ajuns să nu mai aibă nici bărem cu cât să-și aline odată foamea și nu capătă nici de lucru. Siliți de miserie, mai multe sute de inși s'au dus la primărie și au cerut pâine și lucru. Primăria a cerut telegrafice ajutoriu dela guvern, deoarece-ce orașul nu dispune de mijloace suficiente spre a-i prevedea pe toți cu bucatele necesare.

— **Donațiune generoasă.** Ni-se scrie din România: Doamna Teodora Cazzavillan, văduva regretatului Cazzavillan director la „Universul“ a depus la prefectura de poliție o sumă de 60.000 franci cu destinațiunea, ca să se construiască în București un asil pentru bătrâni și infirm și copii găsiți.

Asilul va fi construit în mijlocul orașului București pe cheul Dîmboviței pe teritoriul donat tot de doamna Cazzavillan.

— **Necrolog.** Anunțăm cu regret că Ioan Gurban preot emerit în Buteni, tatăl protopopului Constantin Gurban, a decedat ieri în vârstă de 86 ani. Inmormântarea se va face mâine.

— **Inginer acuzat cu omor.** Am scris și noi la rîndul său, că în Titel soția tinăra a inginerului Petru Popov a fost găsită omorâtă și încă în mod grozav: cu securea. Ucigașul a furat apoi mai multe mii de coroane și obiecte prețioase. Poliția a dispus cercetare. Ni-se scrie acum că procesul a luat un curs neașteptat. Judele a dispus arestarea inginerului, fiind-că sunt mai multe indicii, că el e ucigașul.

— **Lângă cadavrul mamei sale.** Un cas mișcător, emoționător publică foile parisiene.

În strada Saint-Martin într-o chilie mică locuia femeia Tholosan, de tot seracă; locuia dimpreună cu o mică fetiță a sa. Spăla rufe, cosia pe unde putea; așa trăia trai greu de pe o zi pe alta. Vineri sara femeia a murit subită de apoplexie. Copila dormia lângă mamă-sa. Peste noapte s'a pomenit și a cerut apă: a început să plângă, a sguđuit pe mamă-sa — înzadar, mama adormise pentru totdeauna. Întreagă noaptea a plâns fetița. Dimineața au găsit-o vecinele plângând. Ea le-a povestit, cum toată noaptea a strigat-o pe mamă-sa, dar nici acum nu vrea să-i răspundă.

Vecinele bune de inimă au dus fetița la ele acasă.

— **Logodnă.** Anunțăm cu osebită plăcere logodna d-lui Petru Simțion librar în Arad și fost administrator al ziarului nostru cu gentila d-șoară Anuța Ineoan, fiica d-lui Antoniu Ineoanu, proprietar în Macea.

Sincerile noastre felicitări!

— **Himen.** Dl Dr. Aurel Cioban, avocat și domnișoara Olimpia Hamsea se vor cununa Sâmbăta în 11 Martie în biserica gr. or. rom. din Lipova.

— **Conte arestat.** O telegramă spune că contele George Iosif Borkovski a fost arestat. E acuzat cu furt și înșelăciuni.

— **Principele Bulgariei în Anglita.** Se depeșează din Londra, că principele bulgar Ferdinand a sosit acolo, să viziteze pe Regele Eduard. La gară a fost primit de principele de Wels. Regele Edward a dat seara un dîneu în onoarea oaspeului său.

— **Din Macedonia.** Numărul partizanilor cauzei române în Monastir se mărește pe zi ce merge; comunitatea numără acum 300 de familii.

După rapoartele oficioase române vr'o 700 de persoane au asistat la una din ultimele liturghii.

— **Sentență de moarte.** Senzație mare a făcut săptămîna trecută în Oradea-mare sentența de moarte prin ștreang, la care Curtea cu jurați, după o dezbateră de două zile, a osândit pe doi țigani Unguri Rostás János și Laka-

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul igieniei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

428
428, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de fălcă. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întregă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

tos Máté, care au omorât într'un mod îngrozitor pe doi oameni, ca să-I despoae de bani. Tiganii au apelat după grație, care însă probabil li-se va refuza, considerând oribilitatea faptei lor bestiale.

— Numai bărbați! Corpul profesoral dela facultatea filosofică a universității din Viena zilele trecute a înaintat ministrului de culte și instrucțiune publică rugarea unei absolvente a facultății, pentru a fi promovată la gradul de doctor „sub auspiciis imperatoris“. Ministrul însă a respins cererea, motivând că — deși petenta și-a făcut cu succes eminent toate esamenele și rigorozitatea, totuși distincția promovării „sub auspiciis“ — din motive principale — nu i-se poate încuviința, fiind rezervată această distincție numai absolvenților bărbați.

— Dramă de amor. Se anunță din Chicago: Polițistul Hermann Daniel s'a aprins foc de Miss Mary Mulveilha, una dintre cele mai frumoase și cele mai avute fete ale aristocrației de aici. Săptămâna trecută, tata ca de obicei se ducea la biserică. Polițistul a grăit-o, dar dînsa l-a respins revoltată. Atunci Herman a scos un revolver și l'a descărcat de trei ori asupra fetei, care a căzut moartă pe loc. Criminalul s'a sinucis apoi.

— Cât costă viața pe clasele muncitoare. Un statistician german a socotit, comparativ în diferite state cât costă pe familia unui lucrător viața.

Pentru hrană, locuință, îmbrăcăminte, încălzit și luminat în Marea Britanie o familie cheltuiește 81.6; în Statele-Unite 77.3; în Franța 80.6; în Germania 80.6; în Belgia 82.5; în Suedia 84.3 dolari.

Pentru hrană, familia unui lucrător cheltuiește mai mult în Franța (48.9) de cât în Anglia și în Statele-Unite. Germanii cheltuiesc pe hrană 49.0.

În schimb în America, familia unui lucrător cheltuiește mai mult pe locuință, (15 1) decât cea din Franța, Anglia, Germania, etc.

Se vede de aci că în America hrana e mai estină și locuința mai scumpă.

Făcând comparație pentru îmbrăcăminte se vede că în Belgia se cheltuiește mai mult, ceea ce denotă că hainele sunt mai scumpe.

Aceste cifre sunt însă numai niște medii.

— Di vagabond petrece. Sziszol Ferenez, e de profesie vagabond, dar caracterul e integru, și prezentarea-i cavalească. Sub haina-i zdrențuită, bate-o inimă nobilă, munificentă. Eri și-a ținut aniversarea onomastică și se înțelege a reunit din acest prilej pe toți amicii la un chef. Curga vinului din greu și „colegii“ deșertau cupele, ca și cum le umbra diurne pentru aceasta muncă, iar clarinetul gemea duos.

N'au lipsit nici indispenzabilele toaste și tocmai pe când se rostea unul din înflăcăratele discursuri, întră în crâșmă trei bieți slovaci. Sziszol, fără vre-o altă introducere, s'aruncă asupra pacinicilor slovaci și-i salută cu câți-va pumni amicali, de binevenire. Regretabil, că pumnii aveau puțin sentiment pentru glume. S'a născut o dumnezească bătaie, căruia poliția i-a pus capăt. Derbedei, cu o grămadă de picioare de scaune, ciomage, briceaguri, o citeră spartă ca corpus delicti au fost duși la poliție, unde li-s'a dictat câte 8—8 zile pentru „banchet“.

PARTEA LITERARĂ.

PRIMĂVARA LITERARĂ.

(Urmare).

Și e semnificativ că și cel ce s'a ridicat după Eminescu, Coșbuc, ni-a cucerit inimile noastre mai întâiu de toate prin acea Nunta Zamferei, la care vin împărații din tot largul pământului celui „lung și lat“, dar care întâiu de toate este o nuntă strămoșească, unde se petrece cu horă, cu falnic alaiu de nuntași și cu veselă colăcire ca în vremea din bătrâni; unde e și Pelelea și Bardeș din munți silbuși... și Sanda și

Ruxanda lui, și cine Dumnezeu nu e dintre toți aceia, cari-ți dau un fior de mândrie că sunt creațiuni ale geniului tău românesc și ale nimănu-ltăuia.

Ar fi destul poeziilor.

Dar Creangă, fântâna cea limpede și totdeauna curată a prosei noastre, cu epopeia Povestirile lui omerice („Arap alb“) și cu Amintirile lui de supt care se străvăd atâtea însușiri caracteristice ale sufletului nostru românesc. Dar Slavici, cu Popa Tanda, sufletul adânc iubitor de bine, personificarea idealizată a poporului de peste munți, ridicat prin el însuși. Dar Duiliu Zamfirescu, cu înalta valoare etică a militarilor din Răsboiul său, — același popor transfigurat de mărirea sacrificiului. Dar luceafărul cel pentru totdeauna stins, Popovici Bănățeanul cu duioasele sale icoane din „Viața meseriașilor“. Și alții, și alții...

Nu e semnificativ că, pe când literatura modernă — și îndeosebi cea franceză — trăia în bună parte din aduiter, după cum trăește veremele din cadavru; pe când moda zolistă îndrepta pe unii din scriitorii noștri spre zdrențe, spre incest., și alte crudități grosolane; când alții își amăiau imaginația cu insanități decadente, drojdii amare importate de aiurea; nu e semnificativ că toți scriitorii noștri cei mari și-au întors ochii îndeosebi spre poporul nostru și-au făcut să se audă o notă așa de limpede? Răspundă fie-care cum va voi.

Pentru unii dintre noi e însă sigur acest lucru: dacă, în același timp când artiștii noștri de seamă prezintă lumii poporul și țara noastră supt forma nobilă a artei, dacă alții — acuma uitați sau pe jumătate — uitați — sugeau veninul literar din Florile Răului occidental, asta e o dovadă că teoria influenței mediului e adevărată numai pentru cei slabi și fără originalitate. Aceștia singuri simțiseră nevoia de a răsădi zolismul la gurile Dunărei, tocmai... în momentul când poporul nostru prin reprezentanții săi de seamă în literatură, critică literară și pictură luase cunoștință de sine însuși.

Aceștia singuri au imitat. Și au căzut la fund, fiindcă erau slabi; au fost cuprinși de adâncul uitării, ca și moda care îi ridicase un moment la suprafață.

* * *

De ce această constatare?

Fiindcă modelele nu numai se duc, dar uneori se mai și întorc. După ori-ce ridicare, vine o relativă decadență. După cultul lui Omer, vine adese-ori cultul lui Tersit¹⁾, — pentru ca să mai luăm o pildă și dela alții.

Poate să se mai găsească vre-un Tersit român care, incapabil de a prețui ce avem, să ne mai îndemne iarăși la vre-o imitație a celor străine, la vre-o nouă rătăcire literară. Și cred că e bine să ne înțelegem, — cel puțin acei cari avem oare-care seninătate sufletească, având puterea de a ne privi pe noi înșine, fără nici un fel de oțărîre personală.

Să ne înțelegem deci.

Pentru ori-ce cunoscător în ale literaturii e cert: artistul n'are nevoie și nici nu poate imita pe nimeni în ceia-ce este esențial artei. Artistul adevărat nu poate nici măcar să-și impună o anumită sferă pentru alegerea subiectelor sale. Cel puternic — și nu e artist, cine nu e puternic — acela nu se gândește nici la import, nici la export literar. Grija aceasta o pot avea numai „les commis-voyageurs dela littérature“.

Cel puternic, mai întâiu de toate este. Cum spune versul poetului: El cântă, cum cântă pasărea... El nu-și alege subiectele, ci subiectele îl aleg pe dânsul. — Cu ochiul său pătrunzător, dă ocol lumii; vede colorii, forme, proporții, pe care alții nici nu le bănuiesc: gândește gânduri și simte simțiri necunoscute multămii... și de

¹⁾ Thersite Grec dont Homère fait ce portait au II-e livre de l'Iliade... le plus laid de tous ceux qui étaient venus devant Troie. Il était louche, boiteux, il avait les épaules voûtées et ramassées sur la poitrine... une voix aigue... etc. Cf. P. Larousse, Dictionnaire și Iliada c. II.

odată, când nici nu gândește, toate a se trezesc și răsună în sufletul lui cu mie formelor perfecte: se naște opera de Din timp în timp, în sufletul celui născut artist, fără voia sa, se face lumina, iar el în forme durabile, materiale ceia-ce răpede cere a fulgerului îi arată.

E sigur că nici Eminescu, nici ceilalți noștri, n'au muțat condeii în cămbuzindu-se atunci în gând: să aleg un subiect românesc. Robi ai imitației și ai modelor rare, profeți inspirați după fișele saltarului vin decât cei slabi, — devin, fiindcă sunt flete neisprăvite.

Iată de ce ziceam, că o adevărată răscăsuție sufletească să vezi că primăvara literară, cu Juniunea ajunsese în luna lui Maiu, că primăvara durează încă și cu scriitorii tineri din ziua de azi. Când îi vedem, că spiră din viața poporului nostru (cu toată menirea deșartă a modelor literare de aiurea se înviorază sufletul de oare-ce indiferență de calapoadele străine e, probabil, și la din urmă veniți — ca și la marii lor prietători, — un semn de sănătoasă originalitate. Căci, dacă subiectele din viața poporului n'au fost alese înadins, ci li-s'au impus tului lor, e probabil că „primăvara literară“ mai dura încă, și flori noi vor răsări în pământul nostru spre lauda celor ce scriu și spre gloria noastră ca neam.

Dar dacă artistul adevărat nu imită, poate imita, trebuie să ignoreze el arta altor puri și altor popoare?

Se poate în unele cazuri. S'a putut, de cu Creangă. Câți dintre scriitorii, cari se creșteră în literatura noastră, câți n'ar da de pe toată cultura lor literară: germană, franceză, engleză... numai să poată scrie două pagini valoare artistică egală cu a lui Creangă. Se prin urmare și izolarea.

Personal însă și mai mult din punct de vedere al eudomenismului vieții, decât din punct de vedere al scriitorilor acestor rînduri e de înțeles. Ar fi, socot, o nefericire să-și închidă neva ochii înadins spre a nu mai vedea în marele templu al artei universale. Creșteră s'ar face seară în sufletul omenesc, dacă prin infirmitate a memoriei am ajunge să uităm oară pe Beethoven; și mă întreb cu tot dînsul: știe cineva ce e fericirea, dacă nu știe măcar odată simfonia a IX-a? Dar Fa lui Goethe! E sigur cineva că a încercat rezonanța sufletului său până în adânc, dar cetit de multe și repețite ori măcar unele din această împărătească operă? Dar Ștepeare?... Și câte întrebări de felul acestor sunt cu puțință!

ECONOMIE.

Arad, 8.

Piața din Aradul-nou.

Prețul bucatelor e schimbăcios.

S'au vîndut:

1000—1100	măși metrițe grâu cor.	9.50
456—460	" " cucuruz	7.20
110—120	" " mazărice	
	de sămănat	11.80

Semnare nominală:	secară;	7.50
"	orz;	7.30
"	ovăs;	6.70

Piața din Arad.

S'au vîndut:

1100—1200	măși metrițe grâu cor.	9.50
380—400	" " cucuruz	7.20
110—120	" " sămăntă	
	de mazărice	11.70

Semnare nominală:	secară;	7.50
"	orz;	7.30
"	ovăs;	6.70

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichla.

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stote pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brunn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIAL

de

STOFE

COLOR

PENTRU

Feller Elsa-Fluid

e cel mai eficace și sigur medicament la foarte multe boale spre pildă: dureri de spinare junghieri, vătămări musculare, scrinteli, colice cerebrale, influență ș. m. d.; are bună influență contra lipsei poftei de bescică ș. m. d. Epistole de multămită mai multe decât 65.000. Se trimite franco flacoane mici ori 6 flacoane (sticle) duble pentru 5 coroane. Eugen V. Feller, Stubica Templom utca (Zágráb m.). — Sunt foarte recomandabile, ca purgative de stomac *pilulele* — *Elsa*. Un pachet: 6 cutii franco 4 coroane.

541

INSERTIUNI și RECLAME.

Un candidat de avocat cu practică perfect în stil român și maghiar să primește numai decât lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului **Dr. Mátyás Cázár**, Sibiu, Strada Crezului Nr. 11. 552

Igaz Sándor

ciornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

și argint călcat cumpără p. prețul mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Ujházi Ede

giuvaelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)

gravuri de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giuvaerie, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comandă din provincie să execute prompt.

Sortiment de articole de optică.

Reparări de oroloage.

Prețuri culate.

P. T

Am onoare a aduce la cunoștință stăruitorului public din loc și din provincie că atelierul meu de

gravarea paturilor și a cuptoarelor

efectuează a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit

asemenea

mutarea și repararea lor

lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit sobe de maiolica ș. a. în culorile și prețurile.

pentru binevoitorul concurs rămân cu stimă

Borai Gyula

524

fabricant de paturi și cuptoare

Arad, Közép-u. Nr. 6. (casă proprie)

IOSIF HEGEDŰS

Cronometrar, Ciornicar și Giuvaergiu Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Ciornice cu precizie. 550

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firme și zugrav Arad, Strada Rákoczy Nr. 10. pregătesc potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinichea, lemn, etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust imitație de lemn natural.

Comandă în provincie se săvârșesc prompt, cu prețuri foarte moderate.

Dr. Heppes Béla

și-a deschis

cancelaria avocațială

în Arad, strada Atzél-Péter nr. 2

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii (Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Înștiințare!

Am onoare a anunța pe on. public, că Sâmbătă în 4 Februarie voi deschide cafenea

„OTTÓN”

(fostă Hunyadi)

pe care am aranjat-o splendid, pe lângă concursul unei muzici renumite.

Se va serba inaugurarea festivă.

Bufete rece și beuturi alese, dispunând de ziare locale și din capitală solicitând binevoitorului concurs.

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simon,

cafegiu.

Avis!

Am onoare a avisa pe on. public, că am inaugurat sărbătorește cu concursul unei muzici locale cafenea

„CORONA”

(fostă Grünwald)

pe care am montat-o elegant și pun la dispoziție Bufete rece și beuturi alese, precum foi locale și din capitală.

Solicitând binevoitorul concurs

Sunt cu deosebită stimă

Brudermann Jakab

cafegiu.

500

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, peneșinuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI”

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Am onoarea a atrage atențiunea onoratului public asupra

cafenelei „FIUME”

pe piața Libertății (casa Domány)

care să bucură de bună reputație și unde să pot căpăta în toată vremea mâncări calde, beuturi reci, cele mai fine vinuri în sticle, bere, șampanie și beuturi spirituoase.

Buffet rece. Deschis până dimineața.

Musică țigănească.

Se roagă protecție, cu stimă

Weinberger S. conducător.

Se caută subabonenti pentru ziarele din loc și Pesta.

Abonament de cafea pentru dejun și ojină se fac cu prețurile cele mai estine.

Nicodim Vanc

prăvălie de coloniale și delicatose.

ARAD, Strada Séchenyi (casa Neuman)

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că în Strada Séchenyi am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabil în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, benturi din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cahos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri ș. a. m.

Când cer protecția onor. public îl asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Nicodim Vanc

Arad, strada Séchenyi (casa Neuman)

543

In Ungaria de sud.

Cea mai mare prăvălie de haine gata pentru dame, copii și fetițe.

Recomandă magazinul bogat asortat:

Bluse de delen francez . . . t . . . fl.	2.50
Bluse de lână pentru seară teatru și ocașii .	2.75
Bluse de șeviot engleze în toate colorile .	3.75
Negligeuri, fasonul și stofele cele mai eleg. dela .	3.50
Rochițe de copii de stofă și de spălat . . .	—50
Șorțe de clot pentru copii și mașă	—30
Rochiți de stradă și plimbare fason elegant în toate colorile de stofă	2.—

Albituri de dame și copii în asortiment mare.

Jupoane de clot dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Bluse de mătase și brasieri în mod. cele mai noi originale.

În vitrină zilnic expoziție de Incurile de curând sosite.

Solicitând binevoitorul concurs al onoratului public.

Winterniz Jenő,

Piața Libertății 3. (Casa Dr. Reisinger.)

532

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința distinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 21 de ani de activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — îmi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soliditate și conștiințiositate.

Iau în întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, modificări și reparații după planul și prețul stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen Nr. 11 și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu distinsă stimă

498

Weszely J. Pál, tâmplar.

Prăvălia de monumente a lui Iosif Menrath

Arad, piața Boros-Béni Nr. 2.

Aduc cu stimă la cunoștința on. public, că din 1 Februarie a. c. am luat prăvălia de monumente a lui Menrath și văd. Frank și voi conduce-o deacum sub firma:

MENRÁTH IOSIF

Deoarece ce mi-a succes a-mi ține muncitorii cari lucrează la aceasta firmă dela înființarea ei și săvârșit totdeauna lucru punctual și bun ast-fel sunt în poziția că deacum voi pute corăspunde comandelor cu cari mă onorează on. public. — Vă rog dar a mă onora cu comenzi și a-mi da ocașie să vă conving despre activitatea mea conștiințioasă și promptă.

Cu stimă:

Iosif Menrath

Arad, piața Boros-Béni Nr. 2.

548

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odai pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

Cruce sau stea dublă electro-magnetice

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, astma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, rețea la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, uutul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui, tra multor altor boale, ca tractare normală a medicamentelor se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp, ci introduce con-

in corpul omenesc binefacătorul rent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele adâtoare, pe de altă parte e cel mai bun seut contra imbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurdrei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile în cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnice, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut și apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor.

folosibil numai la copii și la femei de corp

— — — tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42 colțul str. Kál